

136 Pars I. Illustratio XII. Panegyrica.

cet nubem : *Pluvia multa irrigans: Pluvia temporanea, tempestiva, aut autumnalis, sive serotina. Quod alludens Bartholomaeus de Alarcon capitulo 24. sic de Maria nomine scribit: Pluvia est Maria, & pluvia temporanea, quae nunquam nocet quocumque accederit: sicut etiam similes pluviae ab ea. Pluviae, inquam, tam temporales, quam spirituales à Maria, tanquam à gratiarum cælo, & aquarum vivarum pelago expertendæ sunt. Ave quam compluens vita pluvia, universos fines terra, cum ex lethali siccitate in periculum venissent, incolumes servavit, aiebat Leo Augustus Imperator orat. in migrat. Maria, §. Verum. A siccitate enim piaculi, Maria cœlesti pluvia Verbi, irrigatione fœcunda, ipsa omnes fines terræ, quam maris stilla, præservavit liberavitque.*

182.

Judicum
c. 5. vers. 4.

Terram su-
pernaturam
in aquis, ut
navigium
in undis,
Thales Phi-
losophus
perperam
credidit.
Seneca
etiam lib.
6. cap. 6.
nat. qq.
Joan.
Bodinus.

Psalm. 23.
Thom.
Jorgius.

Orbi Chri-
stianus fu-
matur &
fundatur.

In Deboræ cantico ad terræ motionem illicè sequuta est cœlorum, nubiumque stillatio, & suavissima pluvia. *Terra mota est, cœlique ac nubes distillaverunt aquis. Philosophi ac Theologis inepta est illa antiquissimi sententia Philosophi Thaleitis; credebat enim iste, motionem terræ, hujusque tremorem ab aquarum fluctuatione provenire: idemque esse moveri terram, ac fluctuare, mare. Veterem hanc sententiam ut rudem meritò explodit Seneca lib. 3. natural. qq. capite 13. licet eam postea fuerit amplexus Joannes Bodinus lib. 11. sui Theatri. Non enim terra supernata in aquis, sed hisce, ut potè levioribus, hodie veluti vas deseruit amplissimum. Sed in moralibus & panegyricis, quia *Maria terra est, & simul mare*; tunc hujusce effunduntur maris undæ, cum movetur nostris precibus illa mystica terra: maximè quando totus Christianorum orbis super mare fundatur *Maria*. De terra Ecclesiæ sic Psaltes in sententia Cardinalis Thomæ Jorgii psalm. 23. vers. 1. & 2. loquitur: *Domini est terra, & plenitudo ejus. Quia ipse super maria fundavit eam. Allegoricè, Quia ipse super Mariam fundavit eam. En mystice Bodini (alias falsa de materiali terra opinio) sententia vera est, dum terra Fidelium mystica, supra mare fundata *Maria* firmiter prædicatur; quandoquidem beata Virgo simul Domini est terra, & mare magnum**

Barthol. de
Alarc.

Leo impe-
rat.

gratiarum, atque virtutum. *Movereatur igitur mare & plenitudo ejus: locum cum N.S. Boventura in Speculo, S. Bonay. lect. 7. §. Secundò consideremus.) Movereatur mare, moveatur Maria; moveatur certè suspiriis, & castigationibus; moveatur lacrymis, & orationibus; moveatur eleemosynis & aliis venerationibus. Moveatur, inquam, plenitudo, ut nobis effundat de sua plenitudine. Attendamus quid nobis beatus Bernardus de ea loquatur. Ait enim sic: Vas moveatur liquore plenum se moveatur, de facilis suarum effunditur & effundit liquorem: sic fundit gratiarum liquor. Maria, si moveatur precibus, effundit liquorem in nobis. Ergo si Maria non solum mare est, è quo nubes suas hauriunt guttulas; sed etiam quam terra mystica, maris est vas amplissimum; quomodo cumque moveatur nostris precibus, suspiriis, lacrymis & orationibus, in nos depulet, & effundet liquorem sui patrocinii & gratosissimi auxilii. Si mare est, moveatur mare, & redundabit in nos: si terra cum plenitudine aquarum, moveatur terra, & fluent in nobis aquæ vivæ: & tunc cum mota fuerit terra Deipara, cœli ac nubes stillabunt aquis dulcissimis, & imbris saluberrimis: nam cum terra naturaliter tremit, moveretur, tunc aquarum erumpunt noviter fontes, & scaturigines novæ ejus siccam irrigant faciem.*

Sed quia Illustratione 2. Partis hujusce primæ, num. 41. de terræ hujus motus proprietatibus aliquid discutere cum Plinio promisimus; idecirco nunc, antequam de Maria mari mystico differamus, de terra, ejusdem Deipara hieroglyphico, liceat Plinianam sententiam discutere pro Maria. Libro igitur 2. suæ historiæ, c. 63. ita sparsim de terra scribebat Caius Plinius secundus: *Terra eximia propter merita cognomen indimus mater-
næ venerationis: sic hominum illa, ut
calum Dei. Que nos nascentes excipit, semelque editos sustinet semper: novissimè complexa gremio, jam
à reliqua natura abdicatos, tum maxi-
mè ut mater operiens, nullo magis sa-
cramento, quam quo nos quoque sacros
faciat (nam terra cadavera nostra post
mortem excipit intra viscera, ibi oc-
cultat & operit, nullo alio interesse,
quam ut suos cum diis sacros etiam
faciat;)*

Plinius.
Terra lan-
dabile, &
waldè bona
proprietas.

Maria DEBBORA decantante, &c. 137

faciat; ut que nunquam irascatur ho-
mini. Benigna, mitis, indulgens, mor-
talium semper ancilla. Que sponte sun-
dit! quos odores saporesque! Quam
bona fide creditum fænum reddit! Que
nobis aſſalit! Pestifera enim ani-
mantia vitali spiritu habente culpam,
necessæ est illi seminata extpercere, &
genita sustinere. Sed in malis generan-
tium noxa est: illa serpentem homine
percuso, non amplius recipit; pœnasque
etiam inertium nomine excipit. illa
medicas fundit herbas, & semper ho-
mini parturit, &c. Hæc Plinius ubi
suprà. Singula, ô tu Lector, discute
pro Maria, quæ mysticæ terra est ob
sua merita eximia: quam materna ve-
nerationis titulo decoramus, ipsam
ut omnium nostrum, immò & An-
gelorum matrem venerando, ex infra-
dandis, illustrat. 14. Sicut enim spe-
cies cœli Deo est in pretio: sic ho-
minibus, immò ipsi quoque Deo.
*Maria pulchritudo estimatione præ-
stat omnibus. Quæ nos nascentes ex-
cipit ut pia mater mortales, sicut in
brachii olim nascentem exceptit ad
protectionem Baptistam. Natos Maria
suo patrocinio, immò & proprio la-
cte justos alit viros, & semel editos
sua sustinet, atque conservat pietate,
ne æternaliter pereant, quos ad pa-
trocinium novissimè complexa est gre-
mio. Etenim Maria sibi addictos in
mortis hora à reliqua natura abdi-
catos, ut mater velamento sui operit pa-
trocinii, ne nuda nostra crux appa-
reant: nullo magis sacramento, mysterio,
aut interesse, quam ut nos sacros
faciat, nempe Deo vero Filio suo gra-
tos & amicos (longè excellentius &
altius, quam de terra materiali Gentilis
ille sentiebat Caius, nostrâ illâ paren-
thesi enucleatus. Quando enim Maria
irascitur homini, nisi rebelli & contumaci,
ut Julianus? Benigna enim est,
mitis & indulgens. Nec solum in hu-
militate Maria, sed etiam in præfi-
dio omnium fuit, & est mortalium
semper ancilla. Exorata quasne gra-
tiarum aquas, quosne rivulos, aut do-
norum fontes sponte non effundit?
Quos non exhalat odores? quos non
præstat in dulci eloquio sapore? Di-
cat Sponsus Cantorum cap. 1. vers. 11.
cap. 4. vers. 10. & 11. cap. 7. vers. 8. c. 2.
vers. 14 & cap. 4. vers. 3. Quam bona
fide nostrarum precum creditum redit
R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.*

Maria, ter-
ra animata
& mystica
adaptantur.

Cantic. c. 1.
4.7.2. & 4.

dit Maria fœdus! Ipsa enim nostræ
salutis causâ, nobis ipsum Dei Filium
aluit. Maria enim pestiferæ animalia
rationalia ob culpam, in lacrymis se-
minantia, excipit in misericordia &
exultatione, ad fructum centuplum
percipiendum. Atqui in malis gene-
rantium, ob iterata delicta, & propter
finalem impoenitentiam noxia est,
etsi sine noxa sit; & crudelis mater,
ex infrâ illustratione 14. dicendis. Hæc
benedicta Maria terra, nunquam ad
se recepit serpentem originalis autho-
rem piaculi; ipsum, inquam, qui
prius percussit parentes: immò illi
pœnas auger in vindictam suorum,
etsi alias ob fragilitatem inertium.
*Maria tellus est sacra, qua medicas
fundit herbas gratiarum, facta om-
nium nostrum medicamen salutis, ut
infrâ videbimus. Nos igitur Deipara
semper ac denuò in Christo parturit
tantò melius, quam Paulus, quantò
excellenter illo. Hæc sint pro Maria
mystica terra. Terra mota est, ad cuius
motum spiritualium & temporalium
dulcissimi scaturiunt fontes; immò &
cœli nobis stillant aquis, ægrotanti-
bus & sitiensibus.*

Ad Galat.
4. vers. 19.

184.

Etenim si mysticæ verum est illud
ex Thalete Philosopho, & Joanne Bo-
dino sectatore illius, Terram supra
mare fundatam tunc moveri, quando
moveatur fluctuationibus mare; quan-
doquidem Maria est mare gratiarum
amplissimum, supra quod Altissimus
suum Fidelium orbem fundavit, ne-
cessæ erit pro nostra cordis aviditate
excutienda, maris illius orationibus
& suspiriis exhaustire aquas, maximè
cum Maria sui interpretatione No-
minis (ut suprà dicebamus num. 181.)
*Stilla maris est, pluviaque gratissima
sitionibus ipsam. Per pulchras vidi-
mus de terra virtutes: nunc attenda-
mus in mari nonnullas laudabiles
proprietas, ex D. Ambrosio lib. 3. in
Hexaëmeron, capite 5. Ait enim ibi
Mediolanensis Præf.: Bonum est igi-
tur mare, primum quia terras necessa-
rio sufficit humore, quibus per venas
quasdam occulte succum quandam haud
inutilem subministrat. Bonum mare,
tanquam hospitium fluviorum, fons
imbrum, derivatio illuvionum, inven-
tio commeatuum: quo sibi distantes
populi copulantur, quo præliorum re-
moventur pericula, quo barbaricus furor
S clauditur:*

D. Ambros.
Maria non-
nulla com-
moda recen-
suntur.

clauditur: subsidium in necessitatibus, refugium in periculis, gratia in voluptatibus, salubritas valetudinis, separatorium conjunctio, itineris compendium, transfugium laborantium, subsidium vestigialium, sterilitatis alimentum. Ex hoc pluvia in terras transfundit; siquidem de mari aqua radiis Solis hauritur, & quod subtile ejus est, rapitur: deinde quantò altius elevatur, tanto magis etiam nubium obumbratione frigescit, & imber fit, qui non solum terrenam temperat siccitatem, sed etiam jejuna arva fecundat, &c. Hæc Ambrosius. Ruminato singula maris elogia pro Maria, quæ ex Patribus, mare amplissimum & spatiosum misericordiarum prædicatur & dicitur. Maria enim quæ animatum gratiarum mare, hominum terras & orbem suo, quasi necessario, suffulcit auxilio, juvaminis & patrocinii sui succum non inutilem, indigenibus subministrans. Bonum Mariae mare, ipsius quod fuit Dei altissimi hospitium, & omnium justorum piissimum receptaculum: Maria enim fons imbrum est populis in siccitate clamantibus, quæ sic ut conciliatrix piissima distantes populos copulavit, ut non modo peccatores associaverit Angelis, sed & Deum ipsum reconciliaverit desertoribus. Ex præcedenti illustratione XI. Mariæ ductrice ac pro nobis pugnante, præliorum removentur pericula, & barbaricus furor hostium clauditur, ne quando in Orthodoxos Marie deserviat addictos. Ipsa etiam est subsidium nostrum, ad quod fidenter configimus semper, quam Damascenus orat, in Assumpt. Virgin. sic alloquitur: Tu omnibus presentibus promptum subsidium. Unde ad Deiparam sic Joannes Geometra hymno 4. clamat:

Gaude subsidium generis mortalis. In ipsa etiam est omnis gratia plenitudo. In ipsa omnium nostrum fuit, & est reposita Salus, atque Salubritas, ut potè quæ facta infinitè separatorum conjunctio, ima adunavit summis per coelestis compendium itineris; nam Maria pons est traducens omnes de morte ad vitam, de terra ad cœlum. Ipsa etiam est laborantium hac in vita transfugium, refugiumque, ac vestigialium, seu tributariorum subsidium: unde multis in locis Maria

D.Chrysostom.
Dionys.
Rikel.

Maria enim mystico mari, huius laudabilitate adaptantur elogia.

Hymn.
Græc. But.
pag. 130. &
131.

Suprà illusfr. XI.

Damascen.

Joan.
Geomet.

Theoesterius orat.
in S. Nicetam.

Hymn.
Græc. But.
p. 117. &
127.
Theoesterius.
Dionys.
Rikel.

sub hoc honoratur titulo: Nuestra Señora del Socorro; de qua legitimè usurpabimus illud, quod de Cæsare Augusto Suetonius capite 27. proclamabat: Tum reorum, aut obreatorum, aut prodige juventutis subsidium unicum, ac promptissimum erat. Et quod non erit sterilitatis nostræ alimento. Comme. radiis Solis hauritur, & quod subtile ejus est, rapitur: deinde quantò altius elevatur, tanto magis etiam nubium ad dies 7. & 8. Sep. obumbratione frigescit, & imber fit, ad viatum? Ex hoc Mariæ mari pluvia in terram nostram transfusa est, quando justitiae Solis radii nos illuminare cœperunt, ex Leone Imperatore supra dato. Itaque quantò altius erat. Maria mysticum mare, & limpiddissima aqua, elevata est ad usque Empyrei cœli sublimiorem locum, tanto magis nos suo obumbrat subsidio: quin & imperio suo (à Filio sibi concessa) imbræ mittit, & gratissimas pluvias, ut hisce & sua nubis umbra terrenam temperando siccitatem nostram, jejuna à gratia & virtutibus nostra fecundet arva.

Moveatur igitur mare Mariæ, moveaturque ejus mystica terra nostris lacrymarum aquis & guttulis (alias materialiter, ex Bodino, moveatur ab aquis terra,) nostris moveatur suspiriis, (quia motus terræ materialis, ve-

Motus terra
naturaliter
qualiter
factus

rè fit ex aëre per ejusdem terræ recepto foramina, & per spiritum flamen tem reclusumque in terræ sinu, ac respirare cupientem) ab ipsa receptis, in ejusque sacrato sinu reclusis: nostris moveatur deprecationibus, nostra opera attendendo; quia tunc terrâ motâ Mariæ, illicè cœli & nubes stillabunt aquis, pluvias guttabunt, copioseque imbræ nostram in terram sitientem demittent. Quid si Maria, ut dicebamus cum Geometra Joan. & S.Bonaventura, ipsum cœlum sacra stillans fluens, & nubes pluvialis est? Si Maria non solum nomine, sed opere Domina maris est, & ipse pontus: ergo haurire aquas, ac in nos transfundere pluvias, in manu ejus est, & ipsius de facili potentia subest. Sanè & si ipsa nubes est pluvialis, nubium etiam Domina prædicitur ad parandum mortalium terris pluvias. An non, testante Job c. 5. Job c. 5. vers. 10. Deus noster est, qui dat pluviam super faciem terra, & irrigat aquis universa? Idem cap. 38. vers. 28. Idem c. 38.

sic

Maria est
pons nostræ
itineru &
transfugis.
Suet. in
Cæsar.

Maria Ma-
ter pluvia-
rum, & im-
brum salu-
tarium the-
sauraria.

Psalm. 146.

Richard.
Laur.

Idem.

Deus, cum
vult super
terrâ pluere
(ut in plu-
rimum) ad
Mariam re-
currit.
Olea c. 5.
& 9.

Leo San-
cius.

3. Reg. c. 18.
Joan. Jero-
fol. de Inst.
Monachor.
cap. 32. 33.
& 34.
Nubecula
Elia Maria
imago, ab
ipsam
Virginis
crevit &
exurgit effi-
cie.

Maria DEBBORA decantante, &c. 139

sic inquirit: Quis est pluvia pater, vel quis genuit filias maris? Profecto nullus, nisi Deus. Nihilominus Maria, quæ mare mysticum est & cœlum stillans aquis; quasi Mater pluviarum ab ipso Deo creata & nominata est imbrum suorum thesauraria, ut pluvias terris præparet necessarias. Psalm. 146. vers. 8. de Patre pluviarum Deo canebat Psaltes: Qui operit cœlum nubibus, & parat terra pluviam. Unde quia matrem pluviarum diximus Mariam esse & imbrum Dei thesaurarium; idcirco Richardus à S. Laurentio lib. 2. de laudib. B. Mariae, col. 94. litt. F, & col. 95. litt. A, & lib. 11. col. 677. litt. C, quæ in præfato Psalmo dicuntur de Christo, etiam de ejus Matre interpretatur Maria: & ubi dicitur, Qui sanat, &c. Qui dat escam, &c. ipse Rhomagensis Presbyter addit: Potest dici, Quia sanat, &c. Ergo etiam dici poterit melius de Maria: Quia operit cœlum nubibus, & parat terra pluviam. Quoties enim Pater pluviarum Deus vult terras irrigare sitientes, ad Mariam recurrit, quasi ad Matrem tenentem clavem abyssi, quasi ad imbrum thesaurarium. Osea cap. 5. vers. 8. & cap. 9. vers. 6. sic de Deo sacer loquitur textus: Qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem terra. Quippe Deus est, qui vocat aquas Maria, quæ verè in nomine, & in gratiarum immensitate mare est, è quo Deus ipse leni aura exhaustit ad pluvias aquas.

Maria est, à magno Nomen deducetur mari,
Quod intumescit flante de cœlis
Deo;

pangebat Leo Sancius in suo Eropathenico Plautino. Non enim è terra, profunda valle, vel monte Deus nubecula evocavit vaporem (ut etiam accidere solet) ad pluviam & ad irrigandum terram nimis sitientem, Eliæ tempore, 3. Regum 18. vers. 44. & 45. sed de mari, uti de Mariae Deipara symbolo & enigmate. Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Vix enim nubes illa, Mariae etiam typus, surrexit è mari, eandem figurante Deiparam, quando Ecce cœli contenebrati sunt, & nubes & ventus, & facta est pluvia grandis, tota in Maria, tota per Ma-

riam, sic Domino disponente, ut ad Mariam in afflictionibus, ac in siccitatibus, veluti ad nubem misericordie rore plenam recurramus.

Ecclesiastici capite 35. vers. 26. scri- 186. ptum est: Speciosa misericordia Dei in Ecclesiastici 35.

tempore tribulationis, quasi nubes pluvia in tempore siccitati. Sic legit Syrus, Veluti nubes pluvia, tempore quo requiritur. Ergo tota Dei misericordia pulchritudo & excellentia reducit ad similitudinem nubis continentis in se pluviarum & imbrum refrigerium, tempore quo requiritur. Quam optimè, quando nubes illa Maria est, quæ in se omnem imbrum, pluviam, & rorem omnem cum potu sitientibus continet. Ave nubes pluvia animis Sanctorum potum exhibentis, aiebat Chrysippus Presbyter Jerosolymitanus serm. de S. Mariae laudibus: cui suppar est Hesychius Hesychius, serm. 2. de laudib. Virginis Mariae, post initium. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae (ait Paulus epist. ad Hebreos, capite 4. vers. 16.) ut Hebreos 4.

ad Mariam
currendum
tanquam ad
thronum
Dei?

Ecc. c. 14.

Hugo
Cardinal.

Item thronus Christi est beata Virgo,

Ecclesiastici 24. a: Thronus meus in co-

lumna nubis;

qua columnæ nubis fuit

per gratiarum condensationem & ple-

nitudinem. Nubes enim rore concrescunt.

Proverb. 3. c.

Vel nubes est per compa-

tionem, per quam pluit super peccatores

steriles. Pluit enim Mariae nubes in

auxilio opportuno, ut ait Paulus, quia

suo in nomine Virgo auxiliaris plu-

vicia est opportuna, & tempestiva, ut

dicebamus suprà, num. 181. ex varia

linguarum Orientalium dialecto. No-

ta illa Hugo's verba: Per quam (nu-

bem scilicet Marie,) ipse Deus plu-

viarum Pater pluit super peccatores

steriles. Ad serotinam & tempesti-

S 2 vam

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.